

The Guideline in Academic Administration toward Excellence School under The Secondary Educational Service Office Trang Krabi

Sirikon Hamtanon^{1*} Boonlert Weeraponkan¹ and Pricha Samakkhi¹

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Si Thammarat Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: sirikon@ratsada.ac.th

ABSTRACT

This article aimed (1) to study the conditions of academic administration in educational institutions, (2) to study guidelines for academic administration towards excellence in educational institutions, and (3) to present and evaluate academic administration guidelines for educational institution excellence under the Secondary Educational Service Office Trang Krabi. This research studied the condition by conducting in-depth interviews with 15 people, drafting guidelines for interviewing 5 experts, and group discussions with 7 experts. The results of the study found that (1) the overall academic administration condition of educational institutions has the scope of academic administration according to the juristic person structure. 1) Development of school curriculum, there is development and improvement of the curriculum, 2) Teaching and learning arrangements in educational institutions. Not proactive in all learning subjects, 3) Measurement, analysis and knowledge management. Content is not covered in all learning groups, 4) Educational supervision, Does not follow the academic calendar, 5) Development of internal quality assurance systems and educational standards. There is a quality assurance system within the educational institution, but there is a lack of participation from all parties. (2) Guidelines for academic administration towards excellence in educational institutions. The scope of academic administration consists of 1) Developing educational institution curricula, 2) Organizing teaching and learning in educational institutions, 3) Measurement, analysis, and knowledge management, 4) Educational supervision, 5) Development of internal quality assurance systems and educational standards and academic administration towards excellence, consisting of 1) Leadership of academic administrators, 2) Academic strategy, 3) Management, 4) Setting up the atmosphere Environment and learning resources, 5) Student quality, each step must include a meeting, planning, operations, monitoring, evaluation, improvement, and development. (3) The results of the presentation and evaluation of academic administration guidelines for excellence in educational institutions found that in the group discussion, everyone agreed unanimously. That is appropriate, there is a possibility and is useful and can be used.

Keywords: Administration, Academic work, Towards Excellence

แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

สิริกร เหมทานนท์^{1*} บุญเลิศ วีระพรกานต์¹ และ ปรีชา สามัคคี¹

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: sirikon@ratsada.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงาน และ (3) เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการวิจัยในครั้งนี้มีการศึกษาสภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก 15 คน การร่างแนวทางสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน ผลการศึกษาพบว่า (1) สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวม มีข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการตามโครงสร้างนิติบุคคล 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ไม่เป็นเชิงรุกทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ ไม่ครอบคลุมตามเนื้อหาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) การนิเทศการศึกษา ไม่เป็นไปตามปฏิทินที่วิชาการกำหนด 5) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแต่ยังขาดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย (2) แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ 4) การนิเทศการศึกษา 5) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ 2) กลยุทธ์งานวิชาการ 3) การบริหารจัดการ 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน แต่ละขั้นตอนจะต้องมีการประชุม วางแผน การดำเนินงาน การติดตาม ประเมินผล การปรับปรุง พัฒนา (3) ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา พบว่า ในการสนทนากลุ่มทุกคนเห็นเป็นเอกฉันท์ว่า มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์สามารถนำไปใช้ได้

คำสำคัญ: การบริหาร, งานวิชาการ, สู่ความเป็นเลิศ

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

เป้าหมายการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566-2570) โดยระบุทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่ควรให้ความสำคัญในระยะ 5 ปี ภายใต้หลักการและแนวคิดสำคัญ 4 ประการ คือ 1) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) แนวคิด “ล้มแล้วลุกไว” (Resilience) 3) เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของสหประชาชาติ และ 4) โมเดลเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) รวมทั้งคำนึงถึงเงื่อนไขและข้อจำกัดที่เกิดจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ด้วย สอดคล้องกับหลักการแผนพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) ที่ว่าการที่จะพัฒนาประเทศไทยสู่ความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืนให้เกิดขึ้นในอนาคตนั้น จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการ ขับเคลื่อนกระบวนการการพัฒนาทั้งในระยะกลางและระยะยาวโดยเฉพาะ “การพัฒนาคน” สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างผาสุก

ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนางานวิชาการ เพราะวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหาร การศึกษา ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 44 แห่ง มีการบริหารงานวิชาการให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ราชกิจจานุเบกษา ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ, 2564) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ให้ความสำคัญ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เน้นงานด้านหลักสูตร งานสื่อการเรียนการสอน งาน วัสดุและประเมินผล งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียน บรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูง มีบางโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ต่ง กระบี่ ที่ยังมีปัญหาในเรื่องหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของ โรงเรียน เป็นหน้าที่หลักของโรงเรียน โรงเรียนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานวิชาการของโรงเรียน

จากแนวคิดที่กล่าวมานี้ทำให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็น กระบวนการในการส่งเสริมสร้างบุคคล ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่ประเทศชาติต้องการนั้น เกี่ยวข้อง กับงานวิชาการโดยตรง จากปัญหาดังกล่าวที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยใน เรื่อง การบริหารงานวิชาการสู่ความ เป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ในมุมมองของ ผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ หัวหน้างานวิชาการ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ ศึกษาพิเศษ และนักวิชาการด้านบริหารการศึกษา จะทำให้ได้ประโยชน์และแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนางานวิชาการ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่
3. เพื่อนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการ และหัวหน้างานวิชาการ รวมจำนวน 15 คน

1.2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ศึกษาพิเศษ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานวิชาการและ หัวหน้างานวิชาการ รวมจำนวน 5 คน

1.3 นำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ศึกษาพิเศษ หัวหน้างานวิชาการ อาจารย์ด้านบริหารการศึกษามีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ และครูผู้สอน ที่มี Best Practice ด้านการเรียนการสอน รวมจำนวน 7 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวัน ระเบียบ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

2.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการบริหารงาน ในขั้นตอนการศึกษาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวัน ระเบียบ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ตวัน ระเบียบ

2.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงาน เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการนำเสนอ คือ แบบประเมินและแบบการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลคือการเก็บรวบรวมข้อมูลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรง (Face-to-Face) กับผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นรายบุคคล

3.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการบริหารงาน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรง (Face-to-Face) กับผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคลมุ่งหาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้ข้อมูลเชิงพรรณนา มีประเด็นในการสัมภาษณ์ที่ชัดเจน

3.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงาน ผู้วิจัยจัดสนทนากลุ่มและเก็บรวบรวมแบบประเมิน บันทึกผลการสนทนากลุ่มตามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยฉบับนี้ ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indept Interview) และการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ ที่รวบรวมได้ โดยทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล

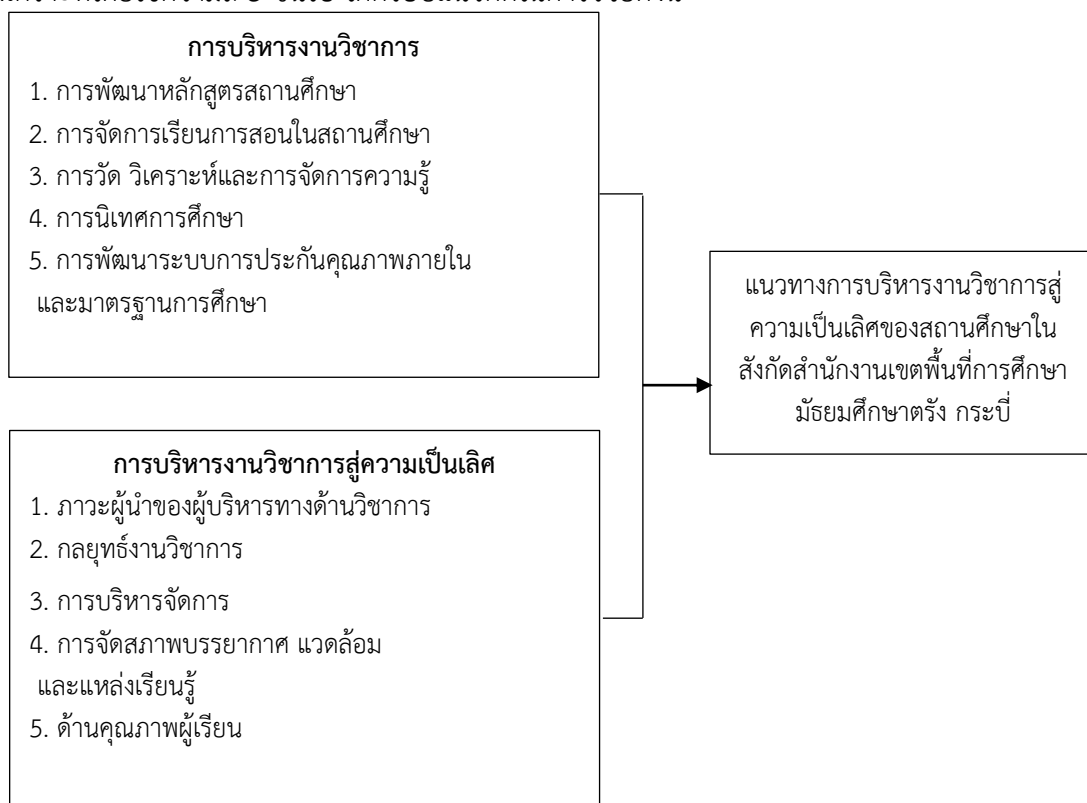
4.1 ขั้นตอนการศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวัน ระเบียบ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่างๆ นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น และปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.2 ขั้นตอนการศึกษาแนวทางการบริหารงาน ผู้วิจัยดำเนินการนำรายละเอียดจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดทำร่างการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ตวัน ระเบียบนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นและข้อเสนอแนะเบื้องต้น ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อนำเสนอในการสนทนากลุ่ม

4.3 ขั้นตอนการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงาน นำความเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข-ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดทำการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวัน ระเบียบ ฉบับสมบูรณ์ สรุปผลและนำเสนอข้อมูลที่ได้จากการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎีต่างๆ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้ทำการสังเคราะห์โดยใช้ความถี่ 5 ขึ้นไป ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

พบว่า

ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ มีการดำเนินการ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สภาพปัจจุบันสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะผู้จัดทำหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่ชัดเจน การขาดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ ครูผู้สอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีจุดมุ่งหมายของการสอนและการสอบให้ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในการเรียนการสอน ไม่ประเมินผลตามสภาพจริง บางครั้งสถานศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการติดตามผลการเรียนไม่เป็นเป็นปัจจุบัน 4) การนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามปฏิทินของวิชาการ บางครั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เนื่องจากติดภารกิจ 5) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการเรียนรู้ ยังขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา ขาดการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นหมวดหมู่ เพื่อการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่อย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังที่ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยยอดได้กล่าวไว้ว่า “1) เริ่มตั้งแต่การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การร่างหลักสูตร 3) การตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร 4) การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง 5) รวมทั้งการประเมินผลหลักสูตร ขั้นตอนเหล่านี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่สมบูรณ์ทำให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ” (นายสมปอง ห่วงจริง, 26 กันยายน 2566)

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาต่ง ระเบียบ มีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา พบว่า

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง ระเบียบ มีการดำเนินการ 5 ด้าน ดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางด้านวิชาการจัดประชุมชี้แจงและพัฒนาบุคลากรทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) กลยุทธ์งานวิชาการมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ติดตามและประเมินผล 3) การบริหารจัดการ สถานศึกษาต้องมีการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา มีการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรแต่ละช่วงชั้น สารการเรียนรู้รายปี หรือรายภาคเรียนได้อย่างเหมาะสม มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดระหว่างทางและตัวชี้วัดปลายทาง และสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ครูวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประเมินตามสภาพจริง 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่มุ่งให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตและส่งเสริมให้บุคคลเจริญเติบโตมีความงอกงามทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีการดำเนินการ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชา มีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูและมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ ของการปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีผลต่อคุณภาพการสอนของครูซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา เป็นหนทางอันนำไปสู่การสร้างควมมีประสิทธิภาพและเป็นเลิศในสถานศึกษา 2) กลยุทธ์งานวิชาการ เป็นกระบวนการจัดการ การกำหนดทิศทางของงานวิชาการ ทำให้บุคลากรวางแผนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน 3) การบริหารจัดการ การบริหารจัดการที่มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่มีประสิทธิภาพ 4. การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ครูออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดโดยการประเมินตามสภาพจริง 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา เป็นการจัดการกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคี ได้กล่าวไว้ว่า “ครูสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้โดยการลงมือปฏิบัติ เช่นเดียวกับการเชิญชวนให้นักเรียนร่วมลงมือกับครูด้วยครูจะอาศัยโอกาสดังกล่าวนี้ในการสังเกตการณ์การทำงานและร่วมแบ่งปันประสบการณ์ที่ค้นพบด้วยกัน” (นางทัศนีย์ หนูจิตต์, 26 กันยายน 2566) 3. การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีการดำเนินการ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ สถานศึกษาจัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล จัดเก็บอย่างเป็นระเบียบและสะดวกในการนำไปใช้ ปรับปรุงให้เหมาะสม และทันสมัย 2) กลยุทธ์งานวิชาการ เป็นการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน รวบรวมระเบียบ เกี่ยวกับวัดผลและประเมินผลการเรียน 3) การบริหารจัดการ สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่เป็นไปตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวัดผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียน ดังที่ ผู้อำนวยการโรงเรียนสามัคคี ได้กล่าวไว้ว่า “ครูวัดผลและประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริง และมีความหลากหลาย จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในเรื่องการวัดผลประเมินผล” (นางทัศนีย์ หนูจิตต์, 26 กันยายน 2566) 5. ด้านคุณภาพผู้เรียน การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่เป็นไปตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชา ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ นำผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของการวัดผลการเรียนมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนา 4. การนิเทศการศึกษามีการดำเนินการ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ สถานศึกษาแต่งตั้งกรรมการนิเทศติดตาม โดยนำครูที่มีความรู้ความสามารถ เช่น ครูชำนาญการพิเศษมาช่วยกันออกแบบการนิเทศติดตาม ดังที่ รองผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยยอด ได้กล่าวไว้ว่า “การนิเทศการศึกษา คือ เป็นการจัดทำข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานรอบด้านทั้งของผู้บริหาร ครูและนักเรียนเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาวางแผนการดำเนินงานตามประเด็นการนิเทศ ได้แก่ 1) การพัฒนาและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 3) การจัดการเรียนรู้โดยสื่อเทคโนโลยีทางไกล 4) การอ่านออกเขียนได้ 5) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) การประกันคุณภาพการศึกษา” (นางโสฬัดดา เศรษฐการ, 26 กันยายน

2566) 2) กลยุทธ์งานวิชาการ จัดกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยร่วมกับคณะกรรมการวิชาการ วางแผนจัดกิจกรรมการนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ 3) การบริหารจัดการจัดกิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการในการพัฒนา ครูให้คำแนะนำและปรึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การศึกษาช่วยในเรื่องบรรยากาศของชั้นเรียนซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้เรียน สร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้ 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการทำงานของครู ช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุง พัฒนาเทคนิคการสอน และก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ 5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา มีการดำเนินการ 5 ด้าน ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ ส่งเสริมให้สถานศึกษากำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาสถานศึกษา ประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมาย การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา 2) กลยุทธ์งานวิชาการ การบริหารสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ต้องใช้ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาเป็น ฐาน ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง 3) การบริหาร จัดการ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติเป็น ความรับผิดชอบร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา ตามบทบาทและหน้าที่ที่แต่ละคนได้ถูกกำหนดไว้ 4) การจัดสภาพ บรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (SAR) รายงานประจำปีของสถานศึกษาที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นโดยสถานศึกษา ร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามวงจร คุณภาพ PDCA ขับเคลื่อนอย่างครบวงจร ส่งผลให้การพัฒนาก่อเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

3. ผลการวิจัยพบว่าผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่

จากการนำเสนอร่างแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มซึ่งทุกคนเห็นเป็นเอกฉันท์ มีความเหมาะสม มีความเป็นไป ได้และมีความเป็นประโยชน์ มีกระบวนการดำเนินการสรุปได้ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ ซึ่งมี องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การ วัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ จะต้องมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงาน วิชาการ เพื่อให้เกิดผลดีต่อครูและผู้เรียน 2) กลยุทธ์งานวิชาการ ซึ่งมีองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การนิเทศ การศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา กลยุทธ์งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการ บริหารงานในโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรงในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ 3) การบริหารจัดการ ซึ่งมีองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการ สอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการ สอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบของการ บริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการ จัดการความรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การจัดทำสภาพ บรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจการเรียนรู้ของนักเรียน 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การ นิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ ผู้เรียน มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้ มีสมรรถนะสำคัญ และ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร สามารถดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

อภิปรายผล

สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ พบว่า ปัจจุบันสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะผู้จัดทำหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่ชัดเจน การขาดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 ขาดการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในด้านต่างๆ ได้แก่ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและความต้องการของชุมชน 2) การวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน 3) การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ซึ่งสอดคล้อง งานวิจัยของ กุลธร ดอนแก้ว (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการโรงเรียนบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3” พบว่า 1. สภาพปัญหาและความต้องการการบริหารงานวิชาการ พบว่า สภาพปัญหงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ส่วนความต้องการการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2. โรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการ 3. แนวทางการบริหารงานวิชาการโรงเรียนบนพื้นที่สูง 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ ครูผู้สอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีจุดมุ่งหมายของการสอนและการสอบให้ชัดเจน ไม่ประเมินผลตามสภาพจริง บางครั้งสถานศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการติดตามผลการเรียนไม่เป็นเป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้อง งานวิจัยของ อาคม ยุพานิชย์และสุรางคณา มัณยานนท์ (2565) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1” ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัญหาการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ 3. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานด้านวิชาการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ 4) การนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามปฏิทินของวิชาการ บางครั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เนื่องจากติดภารกิจ 5) พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการเรียนรู้ ยังขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา ขาดการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นหมวดหมู่ เพื่อการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่อย่างเป็นระบบ

แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ พบว่า มีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ดังนี้ 1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางด้านวิชาการจัดประชุมชี้แจงและพัฒนาศักยภาพทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีความรู้ มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) กลยุทธ์งานวิชาการมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาจัดการอบรมเรื่องหลักสูตรในสถานศึกษาวางแผนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตามและประเมินผลการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และการสรุปผล 3) การบริหารจัดการ สถานศึกษาต้องมีการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา มีการสรุปผลการดำเนินการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา และจัดทำรายงาน 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ครูวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา และวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ต้องรู้และควรรู้ ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัด โดยการประเมินตามสภาพจริง 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรหลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ด้านการศึกษา เป็นหน้าที่โดยตรงของงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ อร่าม วัฒนะ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด” 1.การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 7 องค์ประกอบ 2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วย 3 ส่วน 3. การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหาร

ส่วนจังหวัด มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด 2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ สถานศึกษาที่มีคุณภาพนั้นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครู ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา และความเป็นเลิศในสถานศึกษา 2) กลยุทธ์งานวิชาการ เป็นกระบวนการจัดการ การกำหนดทิศทาง เป้าหมายของงานวิชาการ ทำให้บุคลากรวางแผนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติงาน 3) การบริหารจัดการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน การบริหารจัดการที่ดีมุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ครูวิเคราะห์ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ต้องรู้และควรรู้ ออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดโดยการประเมินตามสภาพจริง จัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โรงเรียนมีความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3. การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชา สถานศึกษาจัดให้มีเอกสารและแบบฟอร์มเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล การจัดเก็บอย่างเป็นระเบียบและสะดวกในการนำไปใช้ ปรับปรุงให้เหมาะสม และทันสมัย และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล 2) กลยุทธ์งานวิชาการ เป็นการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน มีผลการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียน และมีการนำผลการประเมิน มาปรับปรุงการดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียน 3) การบริหารจัดการ นำผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของการวัดผลการเรียนมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาเครื่องมือทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะผู้เรียน 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ประเมินตามสภาพจริง สภาพแวดล้อมมีความปลอดภัย 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการเรียน สร้างเครื่องมือในการวัดผลที่เป็นไปตามตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้รายวิชาครบทุกรายวิชา วิเคราะห์และปรับปรุงเครื่องมือในการวัดผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4. การนิเทศการศึกษา มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการสถานศึกษาแต่งตั้งกรรมการนิเทศติดตาม โดยนำครูที่มีความรู้ความสามารถ เช่น ครูชำนาญการพิเศษมาช่วยกันออกแบบการนิเทศติดตาม 2) กลยุทธ์งานวิชาการ จัดกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยร่วมกับคณะกรรมการวิชาการวางแผนจัดกิจกรรมการนิเทศในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ควรมีคู่มือออกติดตามการนิเทศภายในสถานศึกษา 3) การบริหารจัดการ จัดกิจกรรมการนิเทศตรงกับความต้องการในการพัฒนาครูให้คำแนะนำและปรึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมและแนะนำให้การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และบันทึกหลังสอน การจัดทำผลงานทางวิชาการ เพื่อความก้าวหน้าของครู 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา ช่วยในเรื่องบรรยากาศของชั้นเรียนซึ่งมีอิทธิต่อผู้เรียน สร้างความตื่นตัวในการเรียนรู้ เจตคติ ต่อการเรียนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 5) ด้านคุณภาพผู้เรียนการนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาการงานของครู การนิเทศการศึกษาเพื่อช่วยเหลือครูให้มีความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาเทคนิคการสอน การทำงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานคาดหวังไว้ การนิเทศติดตามทั้งระบบเพื่อพัฒนางานวิชาการสู่ความเป็นเลิศและประสานงานกับฝ่ายนิเทศติดตามของเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง ระเบียบ เพื่อพัฒนาด้านวิชาการต่อไป 5. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มีการดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดทำแผน 2 ประเภท ดังนี้ 1. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนระยะกลาง 3 – 5 ปี และ 2. แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) 2) กลยุทธ์งานวิชาการ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศการบริหารสถานศึกษาเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ต้องกำหนดให้เป็นแบบแผน สถานศึกษาจึงต้องพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ถูกต้อง 3) การบริหารจัดการ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การนำแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของบุคลากรภายในสถานศึกษา ตาม

บทบาทและหน้าที่ของแต่ละคนได้ถูกกำหนดไว้ 4) การจัดสภาพบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา (SAR) รายงานประจำปีของสถานศึกษาที่เป็นรายงานการประเมินคุณภาพภายใน เป็นรายงานที่จัดทำขึ้นโดยสถานศึกษาร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อนำเสนอการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผลการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามวงจรคุณภาพ PDCA

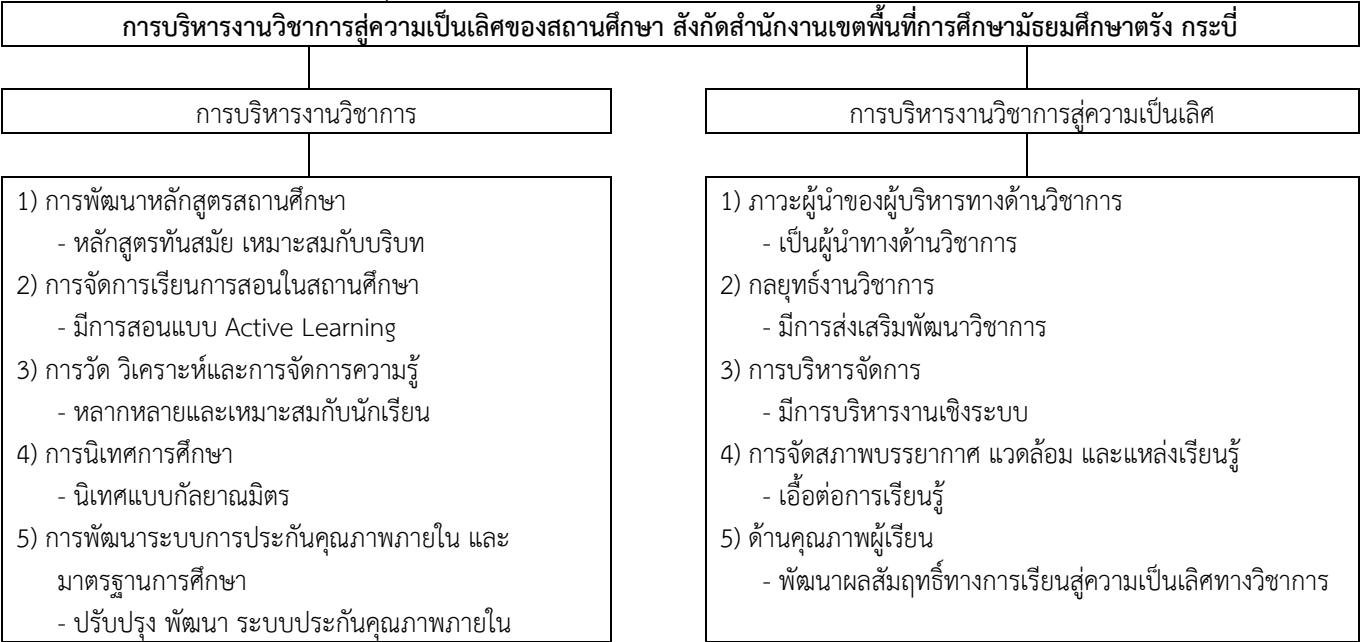
ผลการนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ พบว่า มีกระบวนการดังนี้ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ จะต้องมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ เพื่อให้เกิดผลดีต่อครูและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ปรีศนา สีเงิน (2559) ศึกษาวิจัยเรื่อง “สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด” พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2 . การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) กลยุทธ์งานวิชาการ ซึ่งมีองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา กลยุทธ์งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานในโรงเรียนและผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทโดยตรงในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ 3) การบริหารจัดการ ซึ่งมีองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง 4) การจัดสภาพบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การจัดทำสภาพบรรยากาศแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจการเรียนรู้ของผู้เรียน การศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมนั้นนับได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการศึกษา 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้ มีสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัย สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ ได้ดังนี้

ในขั้นตอนการสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่ ซึ่งมีขอบเขตการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ 4) การนิเทศการศึกษา 5) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา และการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็น

เลิศ ที่ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ 2) กลยุทธ์งานวิชาการ 3) การบริหารจัดการ 4) การจัดสภาพบรรยากาศ แวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ และ 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน ซึ่งทุกขั้นตอนในการดำเนินการจะต้องมีการประชุม วางแผน การดำเนินการ การติดตาม ประเมินผล การปรับปรุง และพัฒนา โดยการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ จะทำให้ได้ประโยชน์และแนวทางในการบริหารเพื่อพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น



ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

สรุปผลการวิจัย

สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ พบว่า 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สภาพปัจจุบันสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะผู้จัดทำหลักสูตรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่ชัดเจน การขาดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาหรือการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ ครูผู้สอนบางกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่มีจุดมุ่งหมายของการสอนและการสอบให้ชัดเจน ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายในการเรียนการสอน ไม่ประเมินผลตามสภาพจริง บางครั้งสถานศึกษารวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการติดตามผลการเรียนไม่เป็นปัจจุบัน 4. การนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามปฏิทินของวิชาการ บางครั้งผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเวลาว่างไม่ตรงกัน เนื่องจากติดภารกิจ 5. พัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการเรียนรู้ ยังขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในสถานศึกษา ขาดการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นหมวดหมู่ เพื่อกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่อย่างเป็นระบบ

แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตรัง กระบี่ พบว่าแนวทางมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารทางด้านวิชาการ ในการใช้กลยุทธ์ทางการเป็นผู้นำ และการบริหารให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ 2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ กำหนดการดำเนินงานและเหมาะสมที่สุดเพื่อสร้างกลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงป้องกัน กลยุทธ์เชิงแก้ไข และกลยุทธ์เชิงรับ เพื่อนำกลยุทธ์ไปใช้ในสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ 3) การบริหารจัดการงานวิชาการ เพื่อให้โรงเรียนมีมาตรฐานที่ดี มีคุณภาพการศึกษาที่สูง ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีหลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างทันสมัยและมีประสิทธิภาพ 4) การจัดสภาพบรรยากาศแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีความปลอดภัยที่เหมาะสมกับวัยและระดับ

ของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่พึงพอใจในการเรียนทำให้เกิดสมาธิและปัญญา 5) ด้านคุณภาพผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การดำเนินงาน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การวัด วิเคราะห์และการจัดการความรู้ 4) การนิเทศการศึกษา 5) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

ผลการนำเสนอและประเมินแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ระบุว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มซึ่งทุกคนเห็นว่าแนวทางทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และมีความเป็นประโยชน์ ทุกองค์ประกอบ และมีข้อเสนอแนะรายละเอียดแต่ละประเด็น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สถานศึกษาควรมีนโยบายส่งเสริมในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาที่ชัดเจน

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันบุรี ควรมีก掖ยุทธ์ในการส่งเสริมการพัฒนางานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิผล

1.3 สถานศึกษา ควรร่วมกันวางแผนและพัฒนางานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินการตามแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาวิจัยกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษาวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กุลธร ดอนแก้ว. (2562). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนบนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชียงใหม่ เขต 3. (ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).

ปริศนา สีเงิน. (2559). สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาตราด. (การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

ราชกิจจาฯ ประกาศกระทรวงฯ. (2564). การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566). เป้าหมายการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (2566-2570). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

อร่าม วัฒนะ. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).

อาคม ยุพานิชย์ และ สุรางคนา มัณยานนท์. (2565). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(1), 137-150.